IV. évfolyam Celldömölk 1908 augusztus 22 34. szám

KEMENESALJA

VEGYES TARTALMU FÜGGETLEN LAP

Megjelen minden vasárnap reggel.
Előfizetési ára: Egész évre 8 korona, félévre 4 korona, negyedévre 2 korona.
Egyes szám ára darabonként 20 fillér.

Felelős szerkesztő:
DINKGREVE NÁNDOR

Szerkesztősége és kiadóhivatal:
Dinkgreve Nándor könyvnyomdája Celldömölkön ide intézendők a szellemi részt illető közlemények, hirdetések és mindennemű pénzilletékek.

Mindennapi dolgok.

(Folytatás)

1 lakásnak nedvesnek nem szabad lenni, mert ily lakásban megvan gátolva a fal likacsain való szellőzés, vagyis a szoba levegője a falon át nem bir kicserélődni a kül levegővel, ennek a körülménynek pedig különösen télen van igen nagy fontossága. A nedves falu lakásban igen nagy a meleg-veszteség, ugyanis a nedves fal igen sok meleget nyel el a benne levő viz elpárolgása miatt. Ha nedves fal közelében ülünk, akkor az a test részünk igen sok meleget sugároz ki, mely a fal felé van fordulva, a nedves fal azonban nem melegszik föl, hanem a fölvett meleget gyorsan tovább adja, azért folytonos erős hőkiadás történik a testből a fal felé, ezért oktalan dolog nedves falhoz támaszkodva, vagy annak közelében ülni, mert igy jöhet létre legkönnyebben a meghülés. Az igen nagy meleg veszteség miatt a nedves lakás sokkal erősebb fütést igényel, mivel pedig sokan a drága pénzen előállitott meleget nem akarják a szobából kiereszteni, azért a szellőzést nem eléggé eszközlik. A nedvesség a betegségeket előidéző csirák fejlődésére kedvező befolyással van, ebből magyarázható az, hogy az előző szám megfelelő rovatában megnevezett betegségek nedves lakásokban miért gyakoriabb megjelenésűek, mint száraz lakásban. A fal nedvessége többféle forrásból származhatik, igy, ha a szobákban szerte-széjjel öntik a vizet, sok vizgőz képződik, mely a falakra lecsapódik, azért nyirkos a fal mosónők szobájában és fürdő szobákban. Nyirkos lesz a fal, ha az nagy mértékben ki van téve az esőzésnek, illetve az eső verésnek. Ilyen falat célszerű falvédővel bevonni, pl. olajfestékkel.

Leginkább azonban a fal nedvessége a talajból származik, ugyanis a talajviz felszivárog a talajviz zóna magas állása miatt a falba. Ilyen esetben persze a teendő az, hogy lehetőleg nyirkos talajra ne épitsünk, ha pedig nem igen válogathatunk, akkor a fundamentumot a talajviz számára áthatatlanná kell tenni cement, beton, kő- vagy téglával. Igen célszerű és nem is drága a következő mód: a fundamentumot közönségesen kell falazni, mindaddig, míg a talajból felérkeznek, ezután körőskörül épitik az isoláló réteget és erre épitik a házat, az isoláló réteg asphalt-lemezekből készül, melyek oly szélesek, mint a fal és körőskörül lerakják a vakolatba, ha ez az isoláló réteg jól van csinálva, nem engedi fel a talajviz áradását az épület falakba; alkalmazhatunk isoláló rétegül zink lemezeket is. Nehéz segiteni, ha már a kész épület nyirkos, ilyenkor a külső és belső isolálást veszik igénybe. A külső isolálás abból áll, hogy a pince padlót cementből, vagy asphaltból készitik és a külső falat is bevonják ezen angyagokkal, vagy a kül fal mellett egy réteg téglából egy másik falat raknak,

TÁRCA.

Middleton doktor.

Amerikai történet. Forditotta Szeberényi László.

(Folytatás.)

— Szegény feleségem! — sóhajtá megtörten az orvos.

— Legyen, nyugodt kedves barátom, — mondá remegő hangon Preston — én itt maradok és meg fogom nyugtatni nejét és édesanyját. — Ekkor Midletto és a többiek lóra ültek és eltávoztak.

A letartóztatás hire villámgyorsan terjedt el: Az esküdtszék tagjai, ismerve az orvost, éppugy megvoltak győződve ártatlanságáról, mint bárki más. A kihallgatások, kutatások rögtön megkezdődtek, de semmi biztos eredményre nem vezettek.

Smith Field pénzét és erszényét az orvosnál találták; a helyszini szemlekor [illegible] talált löportartón az ő neve volt. A fegyver, melyet Middleton átadott az öregnek, hogy küldje el Singerhez, a holttest mellett feküdt. Mindezek rendkivül sulyos körülmények voltak, melyek ellenében az orvos nem volt képes védekezni; hiába mondotta, hogy a kérdéses pénzt a meggyilkolt hitelezőjéhez akarta elvinni; hiába állitotta, hogy a löportartó nem az övé és hogy a fegyvert csak átadta Smith Fieldnek és igy akarta elküldeni rendeltetése helyére. De mindezt, amit elmondott, bizonyitani nem tudta. A hitelező, kinek az orvos át akarta adni a 105 dollárt, csak annyit mondhatott, hogy a hitel ideje a jelzett napon tényleg lejárt, A fegyverkereskedő is csak annyit állithatott, hogy a gyilkosság napján Middleton nála volt és a fegyvert átvette tőle. Ők tehát a szegény orvos mellett nem tudtak bizonyitani.

Midletton-ügyvédje nagy körültekintéssel és ügyességgel védelmezte az orvost; rendkivüli ékesszólással emelte ki védence fedhetetlen jellemét, becsületességét, melyet [illegible] bizonyitani. Mindezt jól tudták az esküdtszék tagjai is. de a bünjelek oly aggasztóaknak és világosaknak tüntek fel, hogy kénytelenek voltak kimondani a bünösség vádját. Midőn a szerencsétlen orvos ezt meghallotta, mintegy a nagy csapástól megsemmisülve rogyott le a vádlottak padjára.

Ezalatt az orvosbarátai mindent megkiséreltek, hogy az igazságot kideritsék. Preston szökésre akarta rábirni a szerencsétlen foglyot, de hiába. Egyik napon Preston és Vollheim a városba sétálva a tragikus ügyről beszélgettek, miközben egy vendégfogadó mellett elhaladva, durval kiáltozás ütötte meg füllüket. Midőn beléptek a vendéglőbe, a zajos tömegből egy férfi szaladt feléjök, a kin meglátszott már az élvezett szeszes ital hatása.

— Te vagyaz Preston? Isten hozott. De régen nem láttuk egymást! »Kiáltá borizü hangon.« Hogyan, Mesworth! te itt vagy? válaszolá Preston, aki nem igen örült a váratlan találkozásnak; én azt gondoltam, hogy Texasban [illegible] »igen, Texasban laktam, de épen Saint-Louisban voltam, midőn értesültem Middleton barátunk ügyéről, tehát eljöttem

A n. é. közönség b. tudomására adom, hogy Celldömölkön, Dömölki-u. 91. sz. a. (Izv. Fischerné házában)

divatszalónomat megnyitottam.

A n. é. közönség b. pártfogását kérem. — Kiváló tisztelettel: TIBORTZ SÁNDOR
férfi-, női-, angol- és francia-szabó.

ilyenkor a főfal száraz marad. Belső isolálás alatt azt kell érteni, midőn a belső falat asphaltozzák vagy cementezik ez azonban nem helyes eljárás, mert ha a fal nyirkos volt, nem tud elpárologni a befelé törő nedvesség, hanem feljebb száll és a cement réteg felett jelenik meg, miért is mindig feljebb kell cementezni.

(Folyt. köv.)

A szoaré.

A teljes siker jegyében folyt le. Meleg és tehetséges szereplőinknek sikerült a földkerekség egyik legnyugodalmasabb, legkevésbbé lelkesülő közönségét — érdeklődésre, kedélyességre, sőt sűrű és lelkes tapsra hangolni. Meg is jegyezték egynehányan: régesrégen láttuk őket ilyennek.

A szoaré középpontjában Főt. dr. Szinek Izidor plebánosnak, az estély védnökének szabad előadása állott. Csodálatos tónus-érzékkel illeszkedett bele a szoaré könnyed, lenge hangulatába. Pillanatig sem volt akademikus; mesterien világos, népszerű és szárnyas volt az ő előadása arról a difficilis szociológiai tételről, melyet választott: szórakozás közben is kapiskálhatta mindenféle kvalifikáció az ő krisztusian harmónikus és komoly, az embereket társadalomba kapcsoló szempontjait.

Hogy a hölgyeken folytassuk: Nagy Erzsike és Rosenberger Margit tudtak hatni még — Wagnerrel és Chopinnal is. Ami egyebekben nem segít ezen a két szellemóriáson, de bizonyítja ennek a két urileánynak brilliáns készültségét, ekszcellens zenei intellektusát, melyhez sok szerencsét és teret kívánunk. — Reindl Irén a tőle megszokott kizárólagos tökéletességgel élte át a Kaffra Margit, Farkas Imre Gárdonyi Géza és a Szabó Sándor egy-egy románcát. »Ha szivednek része vagyon benne, szivet teremthetsz a szivhez.« Goethe mondása ráillik az ő művészkedésére: érzéseinek a mélysége mindig visszhangra talál közönségében. — Lóránth Irmuska egy cukros kis nippon kuplét énekelt — cukrosan. A hangjában van valami az ezüst csengetyűjéből, a mozgásában tavaszi pajzánság, a nézésében kislányos ödesége, egész lényében mérhetetlen kedvesség és temparamentum — sohasem lesz félsikere, ha közönségel áll szemben. — Merkly Annuska választékos humorral fűszerezte az Incubus eleven dalait. S a legnagyobb dicséret érte, ha azt irjuk róla, hogy a Sághegy tövében sűrű tapsot aratott — sördalokkal. Porkoláb Ilike és Záborszky Jolán kölcsönösen Temérdekkel és Truffierral — egymásnak szereztek renommét. Ez a két költő, mintha egyenesen nekik irt volna, ők pedig, mintha arra születtek volna, hogy poétáiknak becsületet szerezzenek. Mindaketten kisleányságuk önkénytelenségében — s az önkénytelenség a művészi siker kulcsa! — teljes illuziót adtak a kedvencről, az okos aranyos, serdülő lánykáról, akiről Temérdek és Truffier nem véletlenül zeng abban a két kis versben, melyet ők pompásan, élvezetet nyujtva, tapsvihart keltve elmondottak. — Gergely Lajos Ábrány Emil Krakélerjét hidegvérrel, elegánsan mondotta el. Tenorban és gesztusban egyaránt jellegzetes volt aprólékosan kidolgozott alakitása. A közönség megérdemelt tapssal jutalmazta szatirájának finomságát. Porkoláb Iván kitünő tréfája: a teheráni Scala művésznőjének, Kon de P Or—Co—La—Ab-nak vendégfellépte zajos derültséget okozott. A Pólicerék szobalányát nagyon jóizüen és férfiasan, jobban mondva leányosan énekelte. Sokat tapsolták.

Meglepetést okozott maga a terem is, melynek diszitését egy jótékonyságáról ismeretes uriasszony, Deutsch Gyuláné vezette. Fáradhatatlansága és bőkezüsége nobilis keresetet nyujtottak az estélynek. — A szoarét követő táncmulatság élén örömmel láttuk dr. Szekeres Pál ügyvédet, aki ezen az estén méltó helyén, ifjuságunk vezéreként, a régesrégi kemenesaljai táncmulatságok minden kedélyességét, intimitását, gavallériáját, izét elővarázsolta: nem is az éjfél, de a hajnal vitte haza a jelenvoltakat. Gratulálunk ahhoz a nagy sikerhez és szimpátiához, melynek legujabb szerepében részese lett.

A szoaréról, recte annak egyes számairól, észleleteinket a fentiekben mondottuk el. Ha a cukorsolutioba egy szilárd tárgyat teszünk, a cukor rajta kristályosodik ki, a jegeceket ez tartja össze egy egészben. A szoaré egyes számai is, mint fenylő jegecek csoportosultak az est fáradhatatlan alakjához, aki zseniális tehetségével a részleteket oly ékes egészszé formálta meg. Ez az elismerésünk Géfin Lajost, a művészies ügyes conferenciert illeti, mint a talpraesett, ügyes mókák rögtönzőjét, akinek produktiói lövelő sugárként hatott alá a derüs hangulatban levő közönség soraiba.

A szoaré anyagiakban is, amint az előeláthető volt, fényesen sikerült. A felülfizetők névsora, következő: Szőgény-Marich Ferencné, Dr. Szinek Izidor, Szőlősi Pfeiffer Ottó (Vönöck) 10—10 K; Komlós Sándor, Dr. Schön Manó (Kaposvár) 6—6 K; Deutsch Gyula, özv. Gáyer Gyuláné, Kálmán Mór (Merse), Kovács József, Dr. Maróthy László (Káld), Dr. Móritz Dénes, Dr. Pletnits Ferenc, Szabó Károly, Vas Dezső, Wagner Lőrinc 5—5 K; Dr. Balassa I. Jenő, Dr. Brunner Ferenc, Móritz László (Miskolc), Remete Dénes, Rosenberger Miksa, Veisz Kálmán 4—4 K; Deutsch Mór (Sömjén), Merkly Ede, Dr. Porkoláb Mihály, Spiscich Jánosné (Vönöck), 3—3 K; Cseke Gyula, özv. Deim Sándorné, Dinkgreve Nándor, Farkas János, Dr. Géfin Lajos, özv. Gombás Sándorné, özv. Grosz Henrikné, Heimler Ernő, Hoffhauser Sándorné, Kelemen Tivadar, Keszler Zsigmond, Kondor József, Kreiner József, Mód Lénárd, Nagy András, Nagy József, Német Márkus Reindl István, Sági Dezső (Ság), Varga Gyula (Vönöck), Wittmann Andor 2—2 K; Apáti Ignác, Fodor István (Pápa), ifj. Fülöp László, Grosz Jenő, Dr. Hetthéssy Elek, Kemény József, N. N., Nagy Gyula, Nagy István, Rosenthál Mihály, Simon Sándor, özv. Spieler Edéné, Steiner Rudolf, Stettka Mihály, Tauszig Gyula, ifj. Tory György, Záborszky Sándor 1—1 K. Összesen 187 kor. mihez hozzászámitva a jegyeladásból befolyt összeget, 224 koronát, levonva 108 korona kiadást — szegény nagybeteg embertársunknak nagy segitségére volt a rendezőség humánus, önfeláldozó buzgólkodása, fáradtsága. — A jó tett magában viseli dicséretét!

De hogy is tudott e szerencsétlen ember ily rémes bünt elkövetni!«

Preston bosszusan fordult el ismerősétől az utóbbi szavakra, midőn ez hirtelen észrevette a lőportartót, melyet ama gyászos est óta folyton magánál tartott. »Mogyan a manóban, kiáltá Mershwort, az én lőportartóm tenálad van?« E váratlan kiáltásra Preston és Vollheim agyában egyszerre világosság támadt. »És ez a te lőportartód volna? kérdé Preton alig birván visszatartani meglepetését.« Természetesen! itt vannak nevem lakhelyem kezdőbetüi: P. M. — Philippe Mesvorth — M. — Milford — D. — Delaware.

Nemrég egy, Curneales nevü egyénnek adtam el másfél dolláért, aki Coomle kereskedőnél szolgál; igaz, hogy még most is tarttozik a haszontalan az árával.«

—Vallheim, aki nyugodtabb természetü volt, tüstént át adta neki a másfél dollárt; amit amaz szivesen elfogadott. Ezután Preston és Vollheim kezet fogtak a jó hangulatban levő ismerőssel és villámgyórsan rohantak Mensfield békebiróhoz, akinek mindent elmondtak. Mansfield bus tekintete egyszerre felvidámult s tüstént elküldött néhány rendőrt a két jóbaráttal együtt Coombe kereskedőhöz, hogy a nnvezett szolgát megtalálhassák. A rendőrfőnök kérdésére a kereskedő megmondta, hogy Curnsales a szomszéd házában található. A rendőrök azonnal felkeresték és az egyik szobában egy durva, viszszataszitó külsejü egyént találtak, aki egy szalmagyékényen keverve mélyen aludt. A léptek zajára hirtelen felébredve dühösen kiáltá: »Mi az ördögöt zavartok ilyenkor?«

Ekkor a rendőrfőnök előlépet és komoly hangon kiáltá: »Curneules! lőszertartó az öné; valljon meg őszintén mindent, e pillanattól kezdve foglyom..« A gyilkos iszonyu dühvel ugrott fel helyéről, hogy meneküljön; a rendőrök elfogták és iszonyu harc fejlődött ki köztük. De végre nem kis fáradsággal sikerült lekötözni a gonosztevőt s rögtön a börtönbe vitték. Az elvetemült ember azután mindent bevallott és a büntett körülményeinek megismerése után teljesen bebizonyult a szegény orvos ártatlansága, aminek az egész környék szivből örvendett. A szerencsétlen Smithnek gyilkosát természetesen nem sokára a félelmetes villamos székbe ültették, amely kioltotta nyomorult életét; Middleton doktor, pedig elhagyva a környéket, amelyhez most már oly szomoru emlékek fűzték, családjával együtt Texasban telepedett le, ahol a szerencsétlen orvos csak hosszu idő mulva tudott megszabadulni lelkének izgalmaitól, de ahol lelkiismeretes működésével csakhamar megnyerte Tezas lakóinak becsülését.

HIREK.

Elismerés Göttmann Bódognak. A v.-rosi képviselőtestület a napokban kivonult a községi faiskolába, hogy felette szemlét tartson. Az ott talált példás rend és tisztaság felett a képviselők elismerésüket fejezték ki a faiskola fáradhatatlan buzgó gondnokának, Göttmann Bódog nyugalmazott alezredesnek.

Kinevezés. Filácz Mihály helybeli osztálymérnökségi műszaki rajzolót a máv. szombathelyi üzletvezetősége irodakezelővé nevezte ki.

Eljegyzés. Mittli Karola kisasszonyt, Mittli János téglagyári üzemvezető leányát, a héten jegyezte el Ratzka Gyula, budapesti tetőfedő-mester.

A villany. A hatalmas vezetékducok, melyek utcahosszat meredeznek égnek, előhírnökei a munkálatok befejezése közelségének. Az utcák impozáns képét mutatnak s nagyvárosi jelleget sejtetnek az idegenek előtt. A villanyüzem most már a közeljövőben kezdetét veszi és 6 ivlámpán kívül számtalan izzófény szórja sugarait az éji sötétben. Ugy tudjuk, hogy ezenkívül a pályaudvar előtti téren is három, Dömölkön pedig egy ivlámpa nyer elhelyezést. Az illuminativ amily meglepő hatást fog kelteni, közbiztonság szempontjából éppoly praktikus leend.

Leküldött törvényjavaslatok. Szociális viszonyainkat van hivatva gyökeres változás alá venni ama két törvényjavaslat, melyet a napokban küldött le észrevételezés céljából a kereskedelemügyi m. kir. miniszter a főszolgabirókhoz. Az egyik az uj ipartörvény tervezete, amely a kor nivójának megfelelően felöleli mindazokat a szabályokat, amelyek hivatva vannak az iparos osztály helyzetének teljes megszilárditására. A másik tervezet a vasár- és ünnepnapi munkaszünet tárgyában alkotott rendelkezéseket öleli fel.

»Szent István« tüzoltók nélkül. E nemzeti ünnepnapunkon eddig minden évben szerep jutott tüzoltóinknak is, akik diszkivonulásukkal szokták emelni az ünnep fényét. Most azonban a tőzeltók elmaradtak, hogy hol és miért, nem tudjuk. Az elmaradásban nem akarunk kegyeletsértést látni, hogy miben rejlik oka mégis, a parancsnokság tudná megmondani.

Rendőrség szervezése. A városi képviselőtestület legutóbb tartott gyülésén határoztak a rendőrség felállitása ügyében is. A határozat szerint 8 rendőri állás szerveztetik és pedig ebből négynek havi 60, a másik négynek havi 50 korona fizetése leend. Ezenfelül a dotátio kiegészitéseképen a következő mellékillétmények: természetbeni lakás, téli és nyári ruha, 2 évenkint 1 köpeny és egy bekecs. Mindez évenként 8960 korona kiadást fog a községi háztartásra. A többkiadás egy része 15 százalékos pótadó utján fog megtérülni s igy jövő évi pótadónk 35—40 százalékban fog megállapittatni. A rendőri állások betöltéére vonatkozó pályázati hirdetményt legközelebb ki fogják irni. Uj rendőreinknek jövő évi január 1-én kell állásukat elfoglalniok.

Névmagyarositás. Deutsch Irén Jánoshházai lakosnak a belügyminiszter megengedte, hogy vezetéknevét Csermely-re változtassa.

Parasztlogika. A hetivásárkor beözönlött jó falusi atyafiaknak feltüntek a villanyvezetéki póznák különösen megütköztek azok magasságán.

Az utcán megszólit közülök valaki egy celli urat:

— Nem tetszik tudni, tekéntetes uram, mirül jók ezek a rudak igy sorjába?

— Ezek lesznek a villanyos oszlopok, — volt a válasz.

— Osztánég a lámpák hegyibéjn gyünnek?

— Oda.

Ezzel az atyafi kiváncsisága részben ki volt elégitve, de azért még megkérdezte:

— Most márég azt szeretném tudni, hogy ki a fene mászik oda fel meggyujtani.

Értesitesités a sárvári polg. iskoláról. A jövő tanitási évben II. osztály is megnyilik. A beirás szeptember 2-án, délelőtt 8—12 óra között történik. A beirásnál a tanulók szülőik vagy ezek megbizottjai kiséretében tartoznak jelentkezni. Minden tanuló hozza magával születési, iskolai és oltási bizonyitványát. Más helyről jövő tanulók tartoznak az igazgatóságnál szállásukat előzetesen bejelenteni. A tanitási dij: 20 K. a beirási és egyéb dij! 5·30 K, összesen: 25·30 K. A tanitási dijmentességért folyamodók iskolai és szegénységi bizonyitvánnyal fölszerelt folyamodványukat augusztus 25-ig az igazgatóságnál nyujtsák be; a tanárok, tanitók és egyéb tisztviselők kérvénye 1 koronás bélyeg ragasztandó, mely esetben a szegénységi bizonyitvány mellőzendő. Valamely tanitási tárgy tanulása alól való fölmentést kérő folyamodványhoz még orvosi bizonyitványt is kell mellékelni. A pótló, javitó és felvételi vizsgálatokat szept. 1.-én tartjuk meg. Szept. 3.-án »Veni Sancte«. Szept. 4-én kezdetét veszi a rendes tanitás. Tudomására adjuk n. t. szülőknek, hogy a latinnyelv, mint külön tantárgy intézetünkben szintén fel van véve és év-végén a szombathelyi vagy szeutgothárdi főgimnáziumban a közoktatásügyi miniszter engedélye alapján, végérvényesen vizsgázhatnak azok, akik a latin nyelvet tanulják. Sárvárott, 1908. junius hó 28.-án

Az igazgatóság.

Erdőőri és vadőri szakvizsgák. Az erdőőri szakvizsgák. f. évi október 19-én és az erre következő napokon Budapesten, Pozsonyban, Besztercebányan, Miskolcon, Kassán Mármarosszigeten, Kolozsvárott, Brassóban, Nagyszebenben, Temesvárott, Pécsett és Szombathelyen, a vadőri vizsgák pedig az erdőőri szakvizsgákkal kápcsolatosan Badapesten, Pozsonyban, Szombathelyen, és Kolozsvárott a vármegye székházában déleiőtt 9 órakor fognak megkezdetni és folytatólag megtartatni. A vizsgára való bocsátás iránti kérelmek szeptember 30-ig nyajtandók be az illetékes erdőfelügyelőséghez.

Szőlőbirtokosok figyelmébe. Szücs Sándor Fia bihardiószegi szőlőoltványteleptulajdonos Celldömölkön fióktelepet rendezett be és ennek vezetésével Mór Gyula helybeli mükertészt bizta meg.

Járvány városunkban. Egészségügyi állapotunk a jelenben elég kedvező. A járásorvos jelentése szerint néhány vörheny-megbetegedés történt a napokban s ezeknek lefolyása sem veszélyes.

Lopás. Vadászi Pál izsákfai vendéglős kocsisa is azok közé tartozik, aki ugy találta, hogy a nyár folyamán keves esőzés folytán nagy a szárazság. Hát bizon nagy baj is az, ha nem csak a talaj, a rét, hanem a torok is kiszárad. A szárazság gyötrelmei között aztán ellátogatott hozzá a csábitás ördöge, mondván neki: Nézd itt e sörösüvegeket, mint hevernek a pince talaján, ahelyett, hogy rendeltetésüket szolgálnák, fogd őket és igyál. A gyeplőmester aztán hitt és — *itt*. Ivott a hőmérő állása szerint egyszer többet, másszor kevesebbet, végösszegben mintegy 200 üveggel. Gazdája feljelentést tett ellene a helybeli járásbiróságnál, de mint halljuk, a szomjas atyafi mentségül a rekkenő hőség okozta szárazságot fogja felhozni, mint vis majort.

Szociálisták a vidéken. A keresztény szociálista mozgalom eljutott járásunkba is. Mint értesülünk, Pápocon ma délután 3 órakor szociálista — gyülés lesz.

A Kath. Legényegylet mulatságára utólag felülfizettek: Tóth Sándor (E.-Hetye) 2 K, Vadászi Pál (Izsákfa) 4 K.

A családi tüzhely védelme. Darányi Ignác földmivelésügyi miniszter tudvalevőleg törvénnyjavaslatot készitett a családi otthon védelméről. Mielőtt a javaslat a törvényhozás elé kerülne, a miniszter ismerni akarja a szakkörök véleményét és ennélfogva megküldte a tervezetet mindazon törvényes testületeknek, melyek vélemenyadásra hivatottak hogy tegyék meg észrevételeiket arra vonatkozólag. Megkapta a tervezetet a szombathelyi kir. törvényszék is.

A Nyugatmagyaorrszági Földmivelőh Gazdasági Egyesülete karöltve a Baromfitenyésztők Országos Egyesületével f. évi okt. ó 25., 26. és 27-én Sopronban Országos-Baromfikiállitást és tenyészbaromfivásárt rendez. Ezen kiállitáson az osztrák és magyak földmivelésügyi kormány, ugyszintén a Nyugatmagyarországi Földmivelők Gazdasági Egyesülete nemes baromfiszükségletét fogja beszerezni, miért is előreláthatólag nagyszámu nemesfaju baromfinak jó áron való értékesitése lesz lehetséges. Az esetleges érdeklődőket kérjük, forduljanak a Nyugatmagyarországi Földmivelők Gazdasági Egyesületéhez Szombathely, hol bővebb felvilágositások szivesen megadatnak.

Megszünik a kofák uralma. Az évtizedek óta országszerte megnyilatkozó kivánságnak, hogy a kofauralomnak gát vettessék, végre mégis lesz foganatja. A kormány törvényhozási uton akarja szabályozni az élelmiszer árusitását és pedig: elrendelik az elővásárlási tilalmat és kofáknak, illetve élelmiszer-árusitókuak iparüzési engedély csak megszabott számban fog kiadatni. Minden kofa számot kap és a városból élelmiszereket kivinni csak vámfizetés mellett lehet. Továbbá az országot kerületekre osztják be és minden kerületnek lesz egy központja, ahol a nem romlandó élelmiszerek gyüjtőhely-raktárak állitatnak. Az egész országban egységes piaci rendszabály lesz. A szabad kereskedelem és szabad verseny elve ugyan egy kis csorbát fog szenvedni, de azért a reform meglesz és attól sok tekintetben javulás várható.

Aki takarékoskodás mellett figyelmes és pontos kiszolgálásban óhajt részesülni, az vásároljon SZVOBODA KÁROLY csemege- és fűszerkereskedésében, Celldömölkön.

A tüdővész pusztitasa a Dunántulon. A belügyminiszter jelentése szerint 1907-ben Magyarországban tüdővészben elhalt 76545 egyén. Budapest székesfővárosában 1908. marcius havában gümőkórban elhalt 305 egyén. A Duna jobbpartján: Baranya 112 Pécs, 20, Fejér 80. Székesfehérvár 11, Györvármegye 44, Györváros 18, Komáromvármegye 80, Komáromváros 6, Moson 30, Somogy 155, Sopronmegye 72, Sopronváros 18, Tolna 77, Vas 141, Veszprém 84, Zala 209. Jelentékeny szám ez, mely mindnyájunkat kell, hogy gondolkodásra késztessen s fokozott mérvben támogassuk a tüdőbetegeket gyógyitó intézményeket, hisz megyénk is a nagyobb számmal szerepel az elveszettek között.

Állat az emberben. Békés családi életét, jövőjét, boldogságát, becsületét semmisiti meg némely ember, midőn a benne felébredt állatias ösztönnek ellenállani nem tud. Felháboritó merényletről kaptunk hirt, amit egy itteni kereskedő akart elkövetni egy 11 éves kis leánykán, akit becsalt sötét raktárhelyiségébe és ott akart bestiális módon vágyait rajta kielégiteni. A gyermeket azonban sikoltozásaira elengedte, aki megrémülve és sirvafutott haza. A szülők feljelentették a merénylőt.

Az uj huszkoronás bankók bevonása. Alighogy az uj huszkoronás bankjegyeknek kikiáltott ásványvizvignetták megjelentek, már is arról beszéltek, hogy csak rövid ideig lesz szerencsénk az ujdonsült bankókhoz, mert azokat bevonják. Nem annyira azért mivel sokaknak esztétikai kiváncsiságait nem elégiti ki, hanem inkább azért, mert az uj baukó, noha osztrák gyártmány — komisz. Már rég megszáradhatott rajtuk a festék, de azért megnedvesitve mégis lejön róluk, azonkivül összehajtogatva könnyen fel lehet cserélni a tizkoronásokkal. A jegybank bölcs vezetősége ilyen előzmények után tehát tényleg bevonni készül a legfrissebb bankót, még pedig — ugy mondjak ujabban — októberben. Igy hát remélhetjük, hogy októberben már — ismét boszankodhatunk uj bankók célszerütlensége felett.

NYILTTÉR.

(E rovatban közlöttekért a szerkesztőség felelősséget nem vállal.

Köszönetnyilvánitás.

Alázatos hálával köszönöm meg a 16-iki szoaré mélyen tisztelt Rendezőségének, hogy fáradságos, önfeláldozó munkája gyümölcsét nagylelkűen csekélységemnek juttata. Mélyen átérzett köszönetet mondok humánus közönségünknek is, kik jegyvásárlásukkal, felülfizetésükkel lehetővé tették a mélyen tisztelt Rendezőségnek, hogy nagybeteg embertársától elvegye — a nélkülözés keserü poharát.

A jó Isten áldását kérve Rájuk, alázatos tisztelettel vagyok:

Sárközy Géza primás.

Ózd.

Irta: **Takács Gedeon.**

Most, hogy elkerültem e vidékről, most kezdik felfedezni bennem a tárcairó tehetséget. Vagy csak ugratás akar lenni (*)-jelzésü kedves barátom biztatása és a mi kedves »elnökünk« levelező-lapja, melyben az állitólagos igéretre figyelmeztet szintén tárca irányában?

Legyen tehát tárca Ha pedig minden áron Csizről (vagy mint a P. és V. irta Csikről) parancsolnak tárcát, engedelmeskedem és irok Ózdról.

Ózd és Csiz logikus összefüggésben vannak egymással. A logikai összefüggést vasut hozza létre és nem is valami hosszu a láncokoskodás, csak 60 fillér. T. i. ennyiért visz oda a vonat.

A csizi prospektus az ajánlatos kiránduló helyek közül Ózdot emliti legrövidebben. De nyugodtan elmondhatja róla, hogy világhirü vas és acélgyára van. De én többet tudtam Ózdról. Mayláth József gróf u. i. azt irta vagy mondta valahol felőle, hogy Magyarországon a szövetkezeti élet ott van legtökéletesebben kifejlődve és ismertem irodaimi működése révén e szövetkezetek létesitőjét, az elméleti és gyakorlati szocializmus egyik legjobb bajnokát, Csepela Lajos dr. lelkészt.

17 klm.-nyi vonatozás után Ózdra értem. A borsodmegyei Hangony-völgynek a Sajó-Rima völgyeire nyiló kies fekvésü ölében a szénbányák jellegzetes füstje, illata fogadja az embert. Iparvágányok szeldesik a mezőt, szénnel, mészkővel, vasérccel, mangánnal, acél- és vasrudakkal, sinekkel, traversekkel megrakott vasuti kocsik látszanak a vágányokon.

Ahogy pedig a vonat az utolsó kanyarodóhoz ér, megterhesedik a levegő a kohók gőzével, gázával, a kémények füstjével s benn vagyunk az óriási gyártelepen.

Egy kis mezitlábas vezetővel neki indultam a gyártelep udvarának. A papot átbocsátják, sőt szives köszöntéssel üdvözlik. Később is feltünt és őszintén megvallom, hogy sehol soha felnőtt, élemedett embertől annyi dicsértesséket nem hallottam, mint Ózdon — a durvának hitt gyári munkások ajakáról. — Erre is rá lehet szoktatni az embereket! — mondja Csepela ur. Ismeri is minden hivét névszerint. Két órás sétánk alatt oly sok embert, csaknem mindenkit néven szólitott és mindenkinek ismerte észjárását, ügyes-bajos dolgait. Igy aztán meg lehet nyerni bizalmukat is.

A gyár kapujain ott a hirdető táblák; az egyiken rajta az antialkoholista-társulat hirdetései. Ezt is Csepela.

Legelőbben is a szövetkezeteket néztem meg. Fogyasztási és értékesitő szövetkezetüknek a főüzleten kivül még három fiókja van. Évi bevételük 270—280 ezer korona. E szám különösen akkor látszik nagynak, ha tekintetbe vesszük, hogy a községnek nincs több 5 ezer lakósánál. Forgalmát talán tudom ellemezni egy példával: aug. 5-én és 6-ánj (ekkor voltam ott), tehát két nap alatt eladtak két vaggon dinnyét, kilóját 8 f-ért,

Hitelszövetkezetüknek 1908 jan. 1.-től julius 31-éig 579 ezer (ötszáshetvenkilénczer) K bevétele volt.

Van igen szépen működő házépitő szövetkezetük is. Eddig már száz házat felépitettek. A tagok a helyre nézve nyilat, sorsot huztak s azután saját tervük, igényük szerint felépittette nekik a szövetkezet. Telket az egri főszékeskáptalan nagylelkűségéből igen ólcsón kaptak.

Működik még ezeken kivül egy szövetkezeti faraktár és szóda-, kristályviz- és gyümölcsszörp-gyár. Ezeken kivül benn a gyártelepen is van a gyári tisztviselőknek zárt fogyasztó szövetkezetük, melynek tiszta hasznát jótékony célra forditják. Ez utóbbin kivül a többi szövetkezet tagjai közt hivatalnokot össze-vissza talán 4-et találunk. A munkások s a község polgári osztálya tartják fenn a szövetkezeteket. Hja, nálunk a szövetkezetet az »urak« még nem tudták érdeme szerint felfogni, megérteni, — mert még nem divat. Pedig a művelt nyugattól: Angolországtól, Belgiumtól, Németországtól, Schwaiztól tanulhatnának.

A vasgyár a Rimamurány-salgótarjáni vas- és acélgyár r. t. tulajdona. E r. t.-nak 7 vármegyében vannak gyárai és bányái. Ezek közül legnagyobb Ózd. Itt a föld méhe nem vasat ád a kutatónak, hanem szenet és meszet, azonkivül alkalmas agyagot a tüzálló téglák és habarcs készitéséhez. A vasércet Gömör, Zólyom, Szepes v.-megyék telepeiről, a mangánt pedig Boszniából szállitják.

Az a kis szárnyvasut, amely Bánrévéről Ózdra vezet, az is a r.-t. tulajdona állami kezelésben. Huszonnégy vonat jár naponkint azon a 12 klm-res vonalon: 7 vegyes v. és 17 tehervonat. E vonatok 99%-nyira a vasgyárnak készitményeit és szükségleteit szállitják.

Hogy lássuk, mekkora a gyár, erre nem a terület nagysága, hanem a munkások száma és a termelő képesség ad feleletet. 3500, háromezerötszáz munkás dolgozik, évi termelése pedig egymillió mt. vas és acél.

Ahogy a gyártelepre érünk, sinek sürü hálózata terül el előttünk. Háromféle keréktávolságu gépek és vonatok járnak sürüen fel s alá az óriási gyárudvaron, fel a hegyre és ki a vasuti állomáshoz és be az egyes épületekbe.

Az egyik sinpár mellett az olvasztó kohókhoz megyünk. Sikló viszi tetejére a vasércet, szenet, kokszot, mészkövet, közben ócska vasat is, hogy acél legyen belőle. A kohókba óriási csöveken az előmelegitő kazánokban 800 fokra felhevitett süritett levegőt szoritanak bele az óriási Körting-rendszerü gépek. A levegőnek, a széngáznak, a mésznek együtthatása tudja csak azt az óriási, néhány ezer foknyi hőséget előállitani, amely szükséges a vasérc megolvasztásához. Ezeket a kohókat tüzálló téglából rakják, de külső falát óriási mértékben alázuhogó viztömeggel hűtik, hogy még igy is át ne hevüljön. Mégis tisztes távolból is erősen sütött a kisugárzó melegége. A felolvadt vasércet a vasöntőbe csurgatják, ahonnan vagy formába öntve, mint nyersvas kerül ki, vagy óriási, külön vasuti tengelyekre alkalmazott kádakba eresztvén, az acélolvasztó kemencékbe vontatják. Ott azután ujra hevitésnek teszik ki és a mangánnal együtt hevittetvén, — csaknem feheren izzó vizként folyékony acéllá olvasztják.

(Folyt. köv.)

Két ügyes fiu tanulóul felvétetik.
Cim a kiadóhivatalban.

AZ „ÜSTÖKÖS“
a legjobb magyar vicclap.
Hetenkint 20 oldal, szines képek.
o o Előfizetés: o o
Félévre (jul.—decz.) 6 kor., negyedévre (jul.—okt.) 3 korona.
Aki a félévi előfizetést most küldi, ingyon kapja az 1907. évi teljes bekötött évfolyamot. (700 oldal vicc, kép, stb.)
Utalványczim:
Üstökös Bpest, V, Szabads.-tér 11.

ÉPITÉSI IRODA.
Tisztelettel van szerencsénk a n. é. épittető közönség becses tudomására hozni, hogy
Celldömölkön, Sági-utca 99. szám alatt
(MERKL-FÉLE HÁZ)
épitési irodát és vállalatot
létesitettünk.
Elvállaljuk ugy helyben, mint vidéken, bármily méretü modern lak- és bérházak, gazdasági épületek stb. tervezését. költségvetések készitését, valamint ezek természetben való kivitelét; továbbá átalakitások, tatarozásoknak a leggondosabban való elkészitését, melyeknek pontos és szakszerü kiviteléért, ezen a téren hosszas időn át szerzett tapasztalataink kezeskednek.
Amidőn legfőbb törekvésünk oda irányul, hogy a legkényesbe igényeknek is megfelelhessünk, — magunkat a nagybecsü épittető közönség szives pártfogásába ajánlva, maradtunk
kiváló tisztelettel
Horváth Testvérek
köm. mesterek, épitési vállalkozók.

RÁCZ GYULA
épület és butorasztalos
Celldömölk (a kőfaragóval szemben).
Elvállal mindenféle asztalos munkát s azt a legszolidabb kivitelben jutányos áron készíti Javitásokat gyorsan és pontosan eszközli

BÉRES SÁNDOR
uri cipész
Celldömölk, Kossuth-u., (kőfaragóval szemben.)
Készit a mai kor igényeinek megfelelő uri, női és gyermekcipőket, elsőrendü anyagból, a legujabb divat szerint; mindennemü cipőkülönlegességeket, valamint sport, vadász- és lovagló csizmákat, ugyszintén fájós és hibás lábakra specialcipőket. — Különféle cipőtisztitószerek jutányos áron kaphatók.

NAGYBANI KÁVÉBEHOZATAL TRIESZT!
SZVOBODA csemege különlegességek és füszeráru-csarnoka a „fekete kutyá“-hoz
CELLDÖMÖLKÖN, Kossuth Lajos-utcában van.
Állandóan nagy raktár czukorkákban és süteményekben.

A hölgyközönség figyelmébe!

Női és gyermekkalapok, kész kézimunkák, ezekhez szükséges anyagok. Női blusok és aljak! Kalapok átalakitása elfogadtatik

Ujhegyi Mihálynénál
PÁPA, Kossuth Lajos-utca 68. sz.

2218. tkv. 1908.

Árverési hirdetmény kivonat.

Az 1907. évi 11926 sz. a. kelt jogerős elsőbirósági itélet alapján a pápóczi 1070. sztjkvben A † 315 hrsz. alatt foglalt 87 sz. házas ingatlanra nézve a tulajdoni arány $^2/_4$ részben Ambrus Pongrácz, — $^2/_4$ részben Ambrus Izidor és $^1/_4$ részben Ambrus Emil javára kiigazitólag bejegyeztetni, — Ambrus Borbája társtulajdonos neve pedig töröltetni rendeltetik.

Továbbá Ambrus Pongrác pápóci lakos végrehajtatónak Ambrus Izidor és Ambrus Emil pápóczi lakósok végrehajtást szenvedettek elleni vrh. ügyében a kérelem következtében a közösség megszüntetés céljából a végrehajtási joghatályával biró árverés és a jelenlegi 19 kor. 60 fill költségeknek kielégitése végett az 1871 LX. tc 144 §. alapján és a 146 §. értelmében a celldömölki kir. járásbiróság területén levő Pápócz község beltélkében fekvő. a pápóczi 1070-ik sztjkvben A † 315 hrsz. alatt foglalt 87. számu házas ingatlanra 800 koronában ezennel megállapitott kikiáltási árban elrendeltetik.

Az árverés megtartására hataridőül **1908 évi október 16** (tizenhat) napjának délelőtt 9 órájára **Pápócz** községházához tüzetik ki.

Arverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át. vagyis 80 koronát bánatpénz fejében a biróikiküldött kezéhez letenni.

A vételár és ennek az árverés napjától számitandó 5% kamatai három hó alatt. és pedig az elsőt az árverés napjától 30,- a második 60,- a harmadik pedig 90 nap alatt fizetendő le.

Celldömölkön, 1908. julius 18-án.

A celldömölki kir. jbg mint tkvi hatóság

Dr. Szabó kir. járásbiró.

Badacsonyi

saját termésü, nemes faju

CSEMEGESZŐLŐT

5 kilogrammos postakosarakban, kosaranként **3 K 60** f-ért bérmentve, utánvéttel szállit Magyarország minden vasut és posta állomására

ERDÉLYI PÁL, vaskereskedő
TAPOLCA, a Balaton mellett.

Van szerencsénk a t. közönség tudomására hozni, hogy

épitési irodánkat

Celldömölkön, a Villamos-telep lakóházában megnyitottuk.

Mindazoknak, kik a villamos világitás, vagy erőszolgáltatás iránt érdeklődnek, készséggel nyujtunk felvilágositást s készitünk **dijtalanul** tervet és költségvetést.

GANZ-FÉLE VILLAMOSSÁGI R.-T.
épitésvezetősége

A tisztelt háziasszonyoknak
legmelegebben ajánljuk a
valódi :Franck: kávé-pótlékot
mint legjobb pótkávét,
belföldi nyersanyagból gyártva
Franck Henr. fiai
honi gyárában
Kassán.

Védjegy.

D X 6388 N. 65 I. J. W. L.

Hirdetmény.

NAGYMARTON (Sopron m.) aut. orth. izr. hitközség előljárósága közhirré teszi, hogy a

kóserhus vágási jogot

Nagymartonban és Savanyukuton, ugy marha, mint borju, juh, stb. husnemüekre nézve, 1909. évi január hó 1-től kezdődőleg (esetleg 3 évre) **bérbeadja.**

Bérbe venni szándékozók felkéretnek, ebbeli ajánlatukat Nagymartonba az izraelita hitközség előljáróságához cimezve beadni.

Nyomatott Dinkgreve N. könyvnyomjdánába Celldömölk.